

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 5 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Din trecut.

I.

Discuția purtată de curând în sa-
lele comitatelor pe tema modificării legii
de naționalități, — lege fundamentală,
care multă chibzuță a reclamat până
a putut fi adusă, — cum și sărbă-
rile aranjate nu de mult în memo-
ria lui Kossuth Lajos, au scos la ivelă
un moment politic de mare însemnătate,
care merită să fie bine precizat și isto-
ricește bine stabilit.

A nume, s'a făcut vorbă, că primul
guvern independent magiar, din care
facea parte și Kossuth, nu era dușmă-
nos naționalităților nemagiare din pa-
trie, ci din contră, s'a ocupat serios
cu rezolvarea chestiei naționale, lucrând
la un proiect de lege care avea scopul
și mențiunea să liniștească și să impa-
ce diferitele naționalități din patrie, cu pri-
vire la drepturile lor naționale.

Afirmarea e împrumutată de la
Horváth Mihály, istoricul magiar, care
ca membru al pleiadei magiare de la
1848, pe care se răzima primul gu-
vern independent magiar, era în mē-
sură a cunoște planurile și intențiunile
guvernului, și a ști, dacă într'adevăr
doria guvernul de atunci să vadă împă-
cate și mulțamite naționalitățile ne-
magiare din Ungaria.

Dacă e exactă aserțiunea istoricului
Horváth Mihály, atunci avem dovadă,
întâiu de toate, că urmașii de astăzi în
ale politiceii lui Kossuth au deviat
fôrte mult de la politica originală kos-
suthistă, când nu vreau să mai știe ni-
mica de naționalitățile de altă limbă
din patria acesta comună și de drep-
turile naționale cari le compet, ci vreau,
ca toate popoarele țerii să fie contopite
într'o singură națiune mare magiară,
și al doilea, că noi și înaintașii nostri
mare nedreptate am făcut lui Kossuth
și celorlalți membri din primul guvern
independent magiar, când am creșut
și presupus, că au fost dușmanii cei mai
neimpăcați ai nemagiarilor.

Lucrul trebuie deci bine lămurit.
Întâiu de toate întrebarea: s'a ocu-
pat într'adevăr guvernul unguresc de
la 1848 cu aducerea unei legi pe sēma
naționalităților nemagiare, în scopul de
a le asigura drepturile?

Să frunzărăm prin filele din trecut
și pe baza celor aflate în ele să stabi-
lim adevărurile.

După frumosul succes pe care l-a
avut impunțtorea mișcare magiară din
15 Martie, au început la 1848 a se
mișca rînd pe rînd și celelalte națio-
nalități din patrie, toate.

S'au întrunit în mare adunare na-
țională Croații, s'au întrunit Slovacii,
s'au întrunit Sērbii, și în urmă s'au
întrunit și Românii, și în mod impu-
nătoriu și-a precizat bine fie-care din
popoarele acestea dorințele și aspirați-
unile, comunicându-le prin delegațiuni
Monarchului, părintele lor cel bun.

Așa era atunci spiritul vremii.
Insuflețire nespusă națională cuprinsese
toate popoarele monarchiei nōstre; și fie-
care din ele, cele mari și cele mici,
credeau că-și împlinesc cea mai sfântă
datorință reclamând numai de cât, după
ivirea zorilor libertății, egală îndreptă-
țire în privința limbii și a naționalității.

Adierea caldă a vântului ce ve-
nise din Francia, aducând pe aripile
sale principiul libertății, egalității și
frățietății, dase adevă naștere la noi și
principiului *naționalității*, a cărei re-
cunoștere reclamată a fost din toate păr-
țile și din partea tuturor popoarelor
monarchiei, cu atâta zel și cu atâta de
mare energie, în cât guvernele nu mai
puteau să rămână indiferente, ci în
dragul păcii și al liniștei interne tre-
buiau să-l îmbrățișeze și ele.

Recunoșterea acestui principiu de
naționalitate au cerut-o deci naționali-
tățile nemagiare din patria acesta la
anul 1848; și recunoșterea naționali-
tății *române*, ca națiune independentă,
liberă și autonomă, s'a cerut și în cele
două petițiuni pe cari delegațiunea adu-
nării mari naționale din Blaj le în-
aintase monarchului în luna Iunie 1848,
primind drept răspuns la petițiunea a
doua următoarea rezoluțiune preainaltă,
datată din 23 Iunie:

“Cu deosebită plăcere primesc asi-
gurarea despre neclintita credință a
supușilor mei Români din Ardealul
împreună acum cu Ungaria, și în le-
gătură cu rezoluția mea din 11 Iunie
(dată la prima petițiune a delegațiunii
române. Red.), vă împărtășesc, că *la
propunerea ministeriului meu unguresc*,
naționalitatea voastră **va fi asigurată
prin o lege specială**, și de ridicarea
școlilor naționale încă vi-se va purta
de grijă. Coordonarea bisericii greco-
neunite cu celelalte biserici din țēră,
așa cum cereți, precum și acoperirea
trebuințelor vōstre bisericesti și școlare
din budgetul statului, e acordată prin
art. de lege 20, împărțirea egală a im-
positelor prin art. de lege 8, stergerea
jobăgiei și a zeciuellii prin art. de lege
9, libertatea de presă și judecătorile
cu jurați prin art. de lege 18 și în-
armarea poporală prin art. de lege 22
al dietei magiare din urmă. Ministrul
meu magiar va purta de grijă, ca *plân-
sorile vōstre locale să fie examinate și
rezolvate*, și ca supușii mei români să
fie aplicați în toate ramurile adminis-
trației publice, în raport cu numē-
rul și facultățile lor, tot așa cum și
eu aștept de la voi să fiți supuși co-
roniei mele ungare și să evitați tot ce
pōte provoca neînțelegere, pentru-că nu-
mai buna înțelegere cu concetățenii
vostri vă pōte asigura plăcerile liber-
tății acordate din partea mea.”

Atât forma, cât și cuprinsul ace-
stei rezoluțiuni ne arată, că într'ade-
văr guvernul magiar de la 1848, nu
numai că primise însărcinare din par-
tea Domnitoriului, dar' el singur se
angajase să asigure *prin lege specială*
naționalitatea română, drepturile na-
ționale ale Românilor, avēnd, probabil,
intențiunea de a proceda la fel și față
de celelalte naționalități nemagiare din
patrie, cari asemenea reclamau drep-
turi naționale.

Va să zică, *esista* în sinul guver-
nului unguresc de la 1848 voia și in-
tențiunea de a liniști și mulțami po-
porele nemagiare din patrie, pentru-
că în cas contrar guvernul nu lua an-
gajamente în direcția acesta față de
Români, și nu le făcea acestora pro-
misiuni solemne, prin rostul Monar-
chului.

Să vedem deci: ce s'a făcut mai
departe în direcția acesta, și cum a

căutat guvernul magiar de la 1848 să
se degajeze de angajamente luate de
bună voie asupra sa? Vom espune
faptele în articolul următoriu.

Din Austria. La alegerile ținute în
una din zilele trecute pentru dieta provin-
cială din Austria-de-jos, au raportat învinge-
rea cea mai desevērșită antisemiți, succedân-
du-le a pune mâna pe toate mandatele, 21 la
număr, din cercurile comunelor rurale. În 5
Novembre n. se fac alegerile în orașe, și se
crede că și aci antisemiții vor eși învingători
din luptele politice.

In audiență. Se scrie de la Viena,
că Majestatea Sa Monarchul a primit Vineri
în lungă audiență pe ministrul ungar de hon-
veți, baron *Fejervary*, care a făcut raport
amănunțit M. Sale despre greutățile ce le
întîmpină proiectul de lege despre chiamarea
la serviciu activ a celor din reșeva întregi-
tore. Majestatea Sa și-ar fi dat învoirea, —
așa se spune, — ca proiectul de lege să fie
revocat și parlamentelor să se prezenteze alt
proiect de lege, despre urcarea contingentului
de recruți.

Regele Carol la Ruscuc.

Știrea despre visita Majestății Sale,
Regelui Carol la Ruscuc, unde va avē in-
tēlnire cu Alteța Sa Regală, Principele Fer-
dinand al Bulgariei, se confirmă.

Atât ziarele din București, cât și cele
din Sofia scriu despre acest eveniment, și
scriu cu mare căldură, accentuând, că cu
ocasiunea acesta e proiectată și o excursiune
pe câmpul de bătălie de la *Plevna*, unde,
cum se știe, armata română, condusă de Dom-
nitoriul țerii românești, a trecut cu cel mai
desevērșit succes prin proba de foc, împodo-
bind istoria română cu niște pagini frumoșe
și de o trăinicie eternă. Din parte română
visita acesta e salutată ca un norocit augur
pentru relațiunile amicale dintrē România
și Bulgaria, țeri vecine, și ca un gagiu al
păcii în Orientul Europei. Fără îndoială, că
va fi un moment înălțătoriu și impunțtoriu
totodată, când învingătoriu de la *Plevna* și
principele Bulgariei își vor strînge mâna pe
câmpul de bătălie, unde a fost făurit prin-
cipalul Bulgariei, al cărui botez cu sange
românesc s'a făcut.

Cu insuflețire scrie și presa bulgară
despre visita acesta, pe care o comentēză
în mod favorabil, fiind-că vede în ea o do-
vadă a escelentelor relații cari domnesc întrē
cele două țeri vecine.

La Ruscuc, după cum vestese telegra-
mele din urmă, se fac mari pregătiri pentru
primirea Regelui Carol, și tot ce regretă Bul-
garii este, că Majestatea Sa Regele României
nu onorēză cu visita sa și capitala țerii, Sofia.

Visita la Ruscuc se va face în 11
Novembre n.

Presa străină încă comentēză favorabil
acest eveniment. Ziariul *Neues Wiener Tage-
blatt* zice, că întrevēderea acesta e mai im-
portantă de cât visitele suveranilor din sta-
tele mari, pentru-că e un semn de schimbare
a raporturilor până acum încordate, dintrē
România și Bulgaria, și dovedește că guver-
nului bulgar i-a succes să convingă guvernul
român despre lealitatea Bulgariei față de
România. E sigur deci, că întrevēderea de
la Ruscuc va fi considerată pretutindenea
în străinătate ca un semn de pace.

Ziariul *Neues Wiener Tageblatt* aduce
apoi elogii regelui Carol, pe care Europa
pōte conta cu încredere desevērșită, ca pe
un stilp puternic al politiceii de pace în
Orientul european.

Caracterul.

De Dr. Iosif Blaga.

Omul trăește întrē omeni, în so-
cietate. În urma împrejurărilor vieții
omenești se formēză întrē om și om un
raport, bun ori rău, care se face un
foclar pentru simțemintele și tendin-
țele social-morale omenești, pârghiile me-
nite a desvolta și a îndruma viața ome-
nēscă social-morală, în direcție bună
ori rea. Totalitatea tuturor însușirilor
din cari se produc stările psihice vo-
lițiionale, de natură social-morală, e
ceea ce numim: *caracter*.

Vieța omului e condusă și impin-
tenată de multe feluri de stimulē, de
simțeminte și tendințe, cari aparțin sfe-
rei caracterului. Întrē acestea însă sunt
unele mai pronunțate, mai puternice,
cari îndeosebi sunt chemate a determina
voința omului în vederea faptelor social-
morale. Aceste însușiri, sau chiar vre-una
din ele, fiind că în acțiuni și momente mai
de sēnă se vor anunța ca determinative,
vor și da îndeosebi timbrul acțiunilor
social-morale ale individului. D. e. la
un individ se manifestă îndeosebi lin-
gușirea, ca notă mai pronunțată, la
altul hoția, la al treilea invidia, la al
patrulea crușimea, la al cincilea am-
bițiunea, la al șeselea iubirea de neam,
de frate ș. a. m. d. Acest fel de dispo-
siții covērșitoare din conținutul caracte-
rului se numesc: notele reprezentative
ale caracterului, — *fondul caracteru-
lui*, — de la care de regulă își ia nu-
mirea și însuși caracterul. Când zicem
însē caracter de “ambitiōs” n'avem să
înțelegem, că însușirea de a fi “ambi-
tiōs” constituie în acest cas însuși ca-
racterul, ci că întrē notele din con-
ținutul caracterului aceluia individ acea
însușire e cea mai marcantă, ea con-
stituie fondul caracterului aceluia.

Caracterul basându-se pe dispo-
siții interne, bine consolidate, e ne-
schimbăcios în ființa sa și nealterabil.
Și fiind-că aci jōcă mare rol disposi-
țiile înăscute, ca cele mai puternice
din toate dispozițiile, caracterul e de
regulă la omul crescut așa cum a fost
determinat să fie de când acela a fost
mic. De aceea se și pōte vedē caracte-
rul omului încă din copilărie. Deja
atunci se desvêlesc impulsioni cari
marchēză direcția ce o va lua des-
voltarea vieții omului în privința mo-
ralei sale.

Iată ce zice mama lui Ricaard III.
despre felul cum se arăta acesta ca
mic copil: “Posacă, arțăgōsă copilăria
ta. Sēlbatic, când la școlă, cu cama-
rații tēi. Furios în tinerețā, crud, în-
drăsneț, șiret, crescēnd în vērștā, mândru,
înelător și rău.”

Nici educația, nici instrucțiunea, nu
prea pot schimba caracterul în ființa
lui, cu toate ostenețele ce se pun în
scopul acesta. Educația și instrucțiunea,
prin cultivarea și desvoltarea spiritului,
pot încâtva modela și îndulci ca-
racterul original, datā fiind înrîturirea
minții asupra stărilor volițiionale, dar'
de schimbat nu-l pot schimba de tot.

Omul prin educație și instrucție,
fără îndoială, primește însușiri nouē,
cari se și pot preface în stări voliți-
onale și pot avē deci vot, când e vorba
să se valideze voința omului. Acestea,
întrē împrejurările de toate zilele și pot

fi în adevăr conducătoare, dar' în momente mai extraordinare, în momente de agitație mai mare, viața va fi condusă tot de tendințele caracterului original, și atunci se va vedea, că omul acela era tot numai un fel de neofit în privința moralului bun.

Tocmai fiind-că în școlă nu e prea posibil a ține tinerimea consecuent și cu solicitudinea îndestulătoare la deprinderea binelui, a o ține să lucreze într-una conform cu principiile de viață adevărată, școlă nici nu poate realiza mare reforma în privința îmbunătățirii caracterelor. *Familiei* îi încumbă în privința aceluia mari și grele datorințe.

Schimbarul caracterului se poate făptui numai sub influința îndelungată a culturii, cu încetul, așa fel, dacă educația stăruie în continuu, ca dispozițiile cele rele să rămână mai nedesvoltate, — de stîrpit nu se pot, — eară în locul lor să fie cultivate cele bune. Se înțelege, pe acest motiv, cu perfecțiunea neamului omenesc nici nu merge așa ușor, cu totă educația și instrucția, ce se tot administrează omenimii, căci prea de multe-ori se întemplantă, că ce s'a îndreptat sub două generații, se strică earăși la a treia. Dar' cultura de azi, prin felul educației și instrucției moderne, care cere în măsură mare deprinderea binelui, face progres hotărît și în privința îndreptării morale.

După cum fie-care popor își are hotărnicia individualitatea sa, așa își are hotărnicit și caracterul seu deosebit, dezvoltat în același mod, cum se desvôltă și la indivizii singuratici.

Declarațiune.

În declarațiunea ilustrului domn Dr. *Iosif Gall* publicată în numărul 116 al ziarului nostru, s'au strecurat unele greșeli, cari conturbă înțelesul. Publicăm deci de nou, declarațiunea, după cum urmează:

Lucareț, 26 Octobrie n.

Cultivarea personalităților în foile publice, tirărea prin noroii a bărbaților noștri activi pe terenul bisericeii ori pe cel politic, mai ales a celor de frunte, o află de detestabilă, foarte stricătiosă în urmările sale și demoralizătoare față de binele nostru public. Am spus-o aceluia nu odată, în public, în declarațiunile mele, publicate prin voi.

"Tribuna Poporului", care cred că nu va tăgădui, cultivă foarte mult personalitățile, introducând un stil foarte dur și vătămătoriu, neuitat mai înainte pe la noi, mă atacă pe mine de ani de zile, sub diferite pretexte; ear' de când a venit la tapet îndeplinirea scaunului episcopesc din Arad, așa zicând zilnic ne împrôscă, când pe unul, când pe altul, când pe mai mulți deodată, pe aceia, cari am avut cuteganța a părtini alegerea archimandritului *Hamsea*

de episcop, și ne alipim de el, ca și când am fi comis un șarilegiu de neiertat, pentru care am avé să suferim în veci, necruțând nici dignități bisericești, nici chiar pe capul bisericeii. Ear' acum se arată foarte indignată, când fac tot aceluia alte jurnale cu bărbații frunțași ai patriei lor. Eu nu aprob nici aceste atacuri personale, ci din contră, le reprob și aceste. Ved însse ceamai mare răutate în acea apucătură, că atacurile aceste fără nici o îndreptățire mi-se ascriu mie, respective inspirațiilor mele, numai pentru-ca să potă navăli cu atât mai vehement asupra mea.

Resping atare insinuare, chiar și cu privire la fôta "Controla".

E ne mai pomenit, ca pentru conținutul unei foi, nu singură redacția se fie trasă la răspundere, și cei ce scriu în fôie, cari după lege și rațiune sunt responsabili, ci și eu, a treia persoană, care nimic nu am de a face cu redactarea acelei foi. Observ totodată, că nu eu am întemeiat-o și nu din punga mea se susține. Notați-vă, domnilor de la "Tribuna Poporului", că nu prin insulte, ci numai cu tractare frățescă se câștigă intrunirea inteligenței spre conlucrare comună pentru înaintarea binelui comun.

Cu totă stima fiind,

Dr. *Iosif Gall*.

Din tractul Mediașului.

— Inmormântarea preotului Z. Ioanovici din Curciu. —

Brateiu, 30 Octobrie n.

Vineri în 4/17 l. c., după o scurtă bôlă de 5 zile, s'a mutat la cele eterne cel mai bătrân preot din tractul Mediașului, venerabilul paroch al Curciului, *Zaharia Ioanovici*, în etate de 70 ani.

Duminecă în 6/19 l. c. în prezența unui public imens, 7 preoți în frunte cu domnul protopresbiter tractual *Romul Mircea* l'am petrecut spre lăcașul veciniceii. De la casa parochială până la biserică, cosciugul, care cuprindea rămășițele pământești ale defunctului, a fost transportat de 6 preoți, ajutați încă de 8 mireni, membri ai comitetului parochial, pentru-că fericitul în Domnul era de o construcție corporală gigantică, și sicriul era făcut din lemn greu.

Ajunși în biserică, care e foarte spațioasă de altcum, aceea s'a dovedit de prea mică pentru publicul numeros, așa că nici jumătate nu a încăput într'însa. Aci săvârșindu-se prohodul prescripș pentru preoți, sub conducerea Preaonor. șef tractual, cântările funerare au fost executate de desterul cântăreț, părintele Valeriu Scutea din Păucea, acompaniat de domni învătători Vasiliu Langa și Filon Albu și de alți preoți și cantori. Preaonoratul șef tractual de pe amvon a rostit apoi o vorbire atât de mișcătoare, cuprinzând fazele mai însemnate din laborioasă viață a defunctului, în cât în mai multe rânduri a fost întrerupt de plânsul poporului present.

Intră jalnicele sunete ale clopotelor bisericilor din comună a fost apoi transportat

sicriul de comitetul parochial și comunal în cimiteriu, unde parochul din Șaroș, părintele Dionisiu Chendi, la mormânt, a rostit o a doua pîntrunțitoare vorbire.

După așezarea rămășițelor pământești ale defunctului, onorabilul paroch al Dârlosului, Dionisiu Filimon, ca unul dintră ereții defunctului, a invitat la pomana îndatinată pe toți cei prezenți. Poporul a luat loc în curte, ear' inteligența în casa parochială. — Preste 1200 colaci s'au distribuit poporului, de unde se vede numărul colosal al celor prezenți la înmormântare. — Amintesc și eu aceluia ocaziune, că în Domnul fericitul paroch al Curciului *Zaharie Ioanovici*, chirotonit de fericitul arhiepiscop — pe atunci episcop — Marele Andreiu pe la anul 1856, s'a așezat în parochia sa Curciu ca om foarte sêrac, aflând și parochia în o miserie nedescrisibilă. Dar' ca om energic, cu timpul s'a știut ridica și pe sine la o stare materială foarte frumoasă, dar' și pentru poporul său a făcut atât de mult, în cât până de present nici un preot din tractul Mediașului atâta nu a putut face. A zidit case parochiale cu multe supraedificate; a zidit biserică foarte spațioasă, dar' nefind terenul destul de tare, pe care s'a zidit, turnul a fost silit a-l demola, cu scop, ca altul mai frumos și mai tare să ridice; dar' mărta i-a pus stavilă la împlinirea acelei ferbinte doriri. A zidit o școlă foarte frumoasă, pe care o a înzestrat de mulți ani mai înainte tot cu învățatori calificați. Dar' preste tôte îl ridică faptul, că a făcut o donațiune frumoasă bisericeii din Curciu, de aprôpe 18 jugere catastrale, care pământ, dacă se va manipula corect, cu timpul poate să ridice biserică din Curciu la o stare materială fericită. A pus basă unui fond de bucate, ba tot ce are Curciu azi bun și frumos, ca biserică, poate să mulțămescă numai fericitului în Domnul paroch *Zaharia Ioanovici*. Ne-având copii a dat creștere nepotului său Dionisiu Filimon, actualului paroch al Dârlosului, pe care încă l'a înzestrat cu o avere destul de frumoasă, dar' care i-a și răsplătit binetacerile sale cu cea mai perfectă iubire fiiască întotdeauna și mai ales acuma cu ocaziunea înmormântării iubitelui său unchiu prin semne vedite a arătat adâncul regret pentru pierderea crescătorului său. — Poporul din Curciu încă îl plânge cu lacrimi sincere.

Eri în 16/29 Octobrie am petrecut apoi spre vecinica odihnă și pe preotăsa defunctului, *Maria Ioanovici* n. Popoviciu, carea abia 10 zile a mai trăit după pierderea neuitatului ei soț. — Ceremonialul funeral i-s'a săvârșit de 4 preoți. Părintele Ioan Marian din Velț și părintele Dionisiu Chendi au rostit în curte cuvântările funerale și ertăciunile, cari din nou au stors lacrimi din ochi publicului destul de numeros, ear' cântările au fost conduse tot de bunul cântăreț părintele Valeriu Scutea din Păucea. La mormânt, parochul din Brateiu, *George Marian*, în amintirea ambilor răposați a declamat o poezie frumoasă despre faptele defunctilor soți.

Fericții soți odihnescă acum în pace după laborioasă lor viață de pe pământ, și bucură-se de fericirea eternă întru împărăția cerurilor.

G. M.

Pentru catedrală.

Pe lângă frumoasă suma de 3085 corone subscrisă numai din partea însuflețitorilor preoți din tractul Sighișorei și publicată deja în un număr anterior, au mai intrat următoarele oferte de la preoții aceluia tract:

1. *Zaharie Ganea*, paroch în Ferihaz . . . . . cor. 120
  2. *Nicolau Enciu*, paroch în Țelna . . . . . " 100
  3. *Ilie Ioanoviciu*, paroch în Boiul-mare . . . . . " 100
- Din tractul *Cetății-de-petra* s'au făcut următoarele oferte:
4. *Stefan Micle*, paroch în Copalnic . . . . . cor. 100
  5. *Ioan Ciocăș*, paroch în Cărbunari . . . . . " 100
  6. *George Pașca*, paroch în Curtuiș . . . . . " 100
  7. *Grigore Barbos*, învățătoriu în Ciocotăș . . . . . " 20
  8. *Ioan Dragomir*, învățătoriu în S. Copalnic . . . . . " 20
  9. *Ioan Barbos*, învățătoriu în Făuresci . . . . . " 20
  10. *Gavril Heres*, învățătoriu, Curtuișul-mic . . . . . " 10

NOUȚĂȚI

Cel mai tiner general. Cu ocaziunea avansărilor de la 1 Novembrie *archiducele Carol Ferdinand*, care nu de mult fusese avansat la rangul de general de brigadă, a fost numit *general-major*. *Archiducele* e numai de 34 ani și astfel e cel mai tiner general în armata austro-ungară.

Din Pesta ni-se scrie, că societatea de lectură "*Petra Maior*" în ședința sa din 25 a lunei c. a primit cu însuflețire propunerea de a se aduce la cunoștința Ilustrului Domn Dr. *Alexandru Mocsonyi*, din incidentul donațiunii făcute pentru catedrală din Sibiu, — expresiunea dragostei și a alipirii ce o nutrește tinerimea română față de dînsul și față de întreaga familie de *Mocsonyi*.

Nouă direcție financiară. Ministrul de finanțe va înființa în anul viitor o nouă direcție financiară în *D.-St.-Mărtin*, care până acuma se ținea de circumscripția financiară a Sighișorei.

"Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedorei" își va ține adunarea generală din est-an Duminecă (9 Novembrie st. n.) după amiază la 3 ore în localul casei române din *Deva*.

FOIȘORĂ

Momente din viața bisericească a Românilor ortodocși din Transilvania. 1780—1787.

(Urmare).

Nr. 103.

lângă titula prot.

Vedând multe neajungeri și neîndreptări în pricile, care se întemplantă în preoți și între mireni, pentru îndreptarea aceluia aceluia rânduieală a face și a făta cu consistoriumul nostru am socotit. Adecă de va avé vre-un mirean cu vre-un preot pricină sau piră nu grea, atunci protopopul locului cu 2 sau 3 fiind consistorium să hotărască, și aflându-se preotul în vină, să nu-l bată, nici să-l globescă, nici să-l oprască de epitrachit, ci să-l pedepsescă cu metanie, cu cetania Psaltirei sau a Evangheliei, sau cu ducerea lui la biserică protopopului, ca să slujască acolo o săptămână sau mai mult, după vina lui. Dar aflându-se preotul în vină grea, și ar hi vrednic de lipsire, atunci să nu hotărască, ci să-l trimiță la arhierie, pe pîrșu și pe pîritu, cu arătarea pricinii cum au aflat și au înțeles de dînsii până încă au fost pricina între dînsii înaintea protopopului. Și atuncea viind părțile amândouă înaintea consistoriumului episcopesc după sfânta Prăvilă și după puterea înaltelor orânduiale se va

face judecată, îndreptare și îndestulare. Dar înțelegând protopopul, că este vre-un preot neascultătoriu, neimplinitoriu de datoria sa cea preotăscă, și umblă în beții necuviioșe, antai să-l certe protopopul în taină, după cuvântul Evangheliei, apoi nice așa îndreptându-se, să-l arate arhierelui. Nădășduesc, că de veți urma învățaturii noastre cei arhieresci, date la 16 Iulie 1784 sub Nr. 13, nu se vor afla neîndreptări și pîri între preoți și între mireni. Care și acum poftrind, poruncesc să vă siliți după numita poruncă pre sine, și pre preoți și pre parochianii sei a învăța și așa a se purta și a viețui. Așa făcând, mila preaputernicului Dumneșeu să fie cu Preacucerencia ta, rămăind de tot binele voitriu

Sibiu, 18 Septem. 1784

Gedeon Nichitiici m. p.

Nr. 113.

lângă titula prot.

Nădășduesc precum antecesorii mei episcopii cei mai dinainte să fie făcut rânduieală pentru cei ce se vor cununa, ca mai înainte să se strige în biserică prin preot pentru ferirea întemplantărilor pricinile cele (rea) rele a celor ce se căsătoresc. Dar păzesc-se acea rânduieală au nu, mie nu este cunoscută. Mai mult crezând că nu se va fi păzind, pentru acea de folos acea rânduieală aflând a o întări, și a o așeza, de trebuință am aflat:

1. Vrînd cineva a se căsători, să mîrgă la protopopul locului, ca să scoță țidulă de slobozenie la aceluia datoriu a fi protopopul locului ca să cerce pre logodnicu și pre

logodnica, ca să scie Tatăl nostru și Credeul și 10 porunci. Și acele fețe să aibă țiduli dela protopopul seu precum: nu este între dînsii nici o pricină, nice sunt legate sau tocmită cu alte fețe, sau să nu fie răpitate, sau să nu fie fugit. Dar de va fi logodnicu sau logodnica dintr'alte țeri moștenitoare crăesci să aibă atestat dela protopopul sau dela preotul locului aceluia făcut și întărit dela un domn de varmeghie sau de magistrat sau de dominium: precum fața acea nu este cu altă față legată sau căsătorită. Să nu fie fugită dela părinți, sau să nu fie lăsat pe altă muiere, care poate va fi avut sau pre alt bărbat, și să nu fie făcut răpire, sau să fie fugit, și precum este adevărat acea față slobodă. Alte sciind cele mai sus șise, și nefind nice o rudenie, și avînd atestatum după cum s'au șis, să dea protopopu țidulă de slobozenie.

2. Cu acea țidulă mergînd cei ce vor să se căsătorească la preotul seu, acela vedînd slobodă țidulă, în trei dumineci să strige în biserică pre logodnicu și pre logodnica după formu aicia adăogat, fiind amîndoi dintr'un loc.

3. De va fi o față dintr'alt loc, într'amîndouă părțile să facă vestirea.

4. De va fi o față de legea noastră și alta de altă lege, precum în biserică părții de altă lege se face vestirea, așa și în biserică noastră feții de legea noastră să facă vestirea.

(Va urma.)

Concertul filarmonic, anunțat în numărul nostru ultim, se va da *Vineri* (7 Noiembrie st. n.) în sala de la „Gesellschaftshaus”, cu binevoitorul concurs al următorilor reuniuni: „Reuniunea română de muzică din Sibiu”; „Hermannstädter Männergesangverein”; „Hermannst. Arbeiter-Bildungsverein”; apoi al unui cor mai mare de dame, al mai multor eleve ale dlui Kirchner și al muzicii orașenești. *Reuniunea română* va coopera cu: „Cântec de amor” și „Barcarola” (cor de dame) de I. Brahms (punctul 3. al programului); cu trei doine cântate de dna Maria Dr. Crișan (punctul 6. al programului) și cu „Când înfloresc trandafiri în codru”, cor mixt cu solo de sopran (doamna Ecaterina Simonescu) și acompaniament de orchestră, de H. Kirchner (punctul 7. al programului). — Programul complet îl vom da în numărul ce apare Mercuri.

De la societatea „Petru Maior”. Societatea de lectură „Petru Maior” în ședința sa generală ținută la 18 l. e. s'a constituit pe anul de gestiune 1902/1903 precum urmază: A. *Comitetul*: President: Ioan Garoiu, stud. în drept, a. IV. Vicepresident: Ioan Lupăș, stud. fil. a. III. Secretari: Const. Moga, stud. în drept, a. III. Notari: Constantin Bucșan, stud. în drept, a. I, Avram Imbroane, stud. în drept, a. I. Cassariu: Filip Emil Mihai, stud. fil. a. III. Controlor: George Zăria, stud. în drept, a. III. Bibliotecari: Zaharie Muntean, stud. în drept, a. II. Vicebibliotecari: Ioan Maior, stud. în drept, a. II. Econom: Victor Gael, stud. în drept, a. IV. B) *Comisia literară*: President: Dionise Stoica, stud. fil. a. IV. Referent: Sebastian Stanca, stud. fil. a. II. Membri: Tit. Liviu Blaga, stud. fil. a. II. Ioan Lăpădat, stud. fil. a. IV. Ioan Lupăș, stud. fil. a. III. Costa Nedelcu, stud. fil. a. I. George Tulbure, stud. fil. a. I. C. Corul și orchestra: Dirigentul corului: Cornel Popescu, stud. fil. a. II. Dirigentul orchestrei: Leonida Domide, stud. med. a. IV. D. *Comisia supraveghetore*: Chirion Bênda, stud. în drept, a. III. Ioan F. Negruțiu, stud. tech. a. IV. Dionise Stoica, stud. fil. a. IV.

Faptă creștină. Dna Mátysfy Irma din Zlaști, a donat bisericii gr.-or. de acolo 20 corone, pentru care faptă creștină i-se exprimă și pe această cale sinceră mulțumită. — Zlaști, la 31 Octombrie 1902. Leontin Ungur, paroh.

O broșură despre Slovaci. Sub titlul „Curențele slave și patria noastră” a publicat contele Ioan Eszterházy o broșură, în care se ocupă cu pretensele tendințe panslaviste și înșiră mulțime de date pentru a ilustra activitatea bărbaților politici slovaci în părțile nordice ale țării, activitate pe care o timbră: „muncă de subminare”. În cuvântul de încheiere își spune părerea asupra măsurilor de luat, cu ajutorul cărora s'ar pute preveni „consolidarea uneltirilor panslaviste”. El cere a nume: 1. Guvernul să controleze mai strict uneltirile ceho-slovice, respective panslaviste, și pedepsirea elementelor nepatriotice. 2. Dieta să enunțe incompatibilitatea morală sau politică a politicianilor naționaliști. 3. Guvernul și societatea să sprijinească pe naționalistii „patrioți” și să facă trustrul băncilor ungurești din Ungaria nordică pentru a paraliza efectele păgubitoare ale băncilor slovice.

Trei milioane pentru regularea Dunării. Semioficiile din Budapesta raportează ca ministrul de agricultură a hotărât să clădească la Pojon port de erna și să curețe din Dunăre banca din préjma Pojonului, care împedecă navigațiunea, cum și să deie ajutoriu societăților pentru regularea părții de sus a râului. Spre acest scop va cere de la dietă să-i voteze trei milioane de corone.

Statuă unui suboficer. Pe timpul asedierii Parisului în războiul franco-german din 1870—1871, sergentul Hoff s'a distins așa de mult în apărarea orașului, în cât după încheierea păcii guvernul l'a decorat cu ordul legiunii de onoare. Acum, societatea parisiacă voiește să-i ridice statuă. President al comitetului de inițiativă e însuși ministrul de războiu, generalul André.

† Eugen Müntz. Joi seara a răposat în Paris renumitul istoriograf Eugen Müntz, membru al Academiei (Institut) franceze. Müntz s'a născut la 1845 în Elsața, în tinerețea a cercetat aproape toate orașele mai de seamă ale Europei făcând scrutări de istoria artelor. În 1870 a luat parte la războiul franco-german, în 1873 a fost ales membru al școlii de belearte „Ecole de Rome”, ear' în 1884 a fost numit profesor de estetică și istoria artelor la „Ecole des Beaux-Arts”. Mai târziu a fost ales membru al Academiei. Scrierile sale de estetică și istoria artelor fac aproape o bibliotecă întrégă.

Fomete în Marmatia. Poporațiunea comitatului Marmatiei (Maramureșului) e amenințată de grea fomete. Recolta de cucuruz

i-a nimitit o erna timpurie, cartofii au fost nimitiți de ploii și de ieșirea apelor, ear' spicose ne-având, locuitorii țărani sunt espuși a perii de fomete. În vederea primejdiei comitele Rossner a fost zilele trecute la Budapesta spre a se sfătui cu deputații dietali din cercurile electorale marmatiene și cu guvernul asupra mijloacelor de ajutorare. Știri de acestea vin însă nu numai din Marmatia, ci și de prin alte ținuturi ale țării. În *Frața*, de pildă, (comitatul Murăș-Turda) situația poporului e tot așa de precară; nici pe acolo nu s'au făcut bucatele și și poporul din acele ținuturi e amenințat de fomete. Aceia deci, de cari i-a dăruit Dumnezeu cu recolta cât de cât, se nu și-o prădeze pe prețuri de nimica, ci se și-o păstreze, căci vor veni zile grele, când le va prinde bine.

Post de medic. Cu termin până la 15 Novembre st. n. e publicat concurs la postul de medic în cercul Batta (comitatul Caras-Severin, pretura Murășului). Dotația: 1600 corone salariu, 600 corone paușal de călătorie și taxele statutare pentru cercetarea bolnavilor. Cercul e compus din următoarele șep-tesprezece comune: Batta, Teta, Bulcs, Bacamezeu, Zăbalt, Lalasint, Bruznic, Dubesti, Topla, Pădurani, Bunea-română, Bunea-Szegszárd, Ohaba-sérbecșană, Birchiș, Căpălăș, Ostrov, și Vörösmart. — Concursul e să se trimită protopretorului Ioan Cimponeriu în Birchiș (Birkis).

Strămutare cu locuință. În momentul grabnicei noastre plecări de la Rêhâu la Sebeșul-săsesc, nefiind în stare a pute visita și saluta personal pe toate rudeniile și pe toți amicii nostri din comună, le zicem pe această cale un rămas bun și le exprimăm profunda noastră mulțumire pentru tota stima și încrederea în păcăm acum, ear' onoratului public străin îi facem cunoscut, că din 1 Noiembrie a. c. incolo locuința noastră stabilă va fi în orașul Sebeșul-săsesc în casele noastre proprii, din strada Siculorum Nr. 53. Ioan Oncescu, notariu cercual pensionat, și soția.

Podișor de vîndut. Dintră obiectele foste ale bisericii parohiale din Sibiu-cetate, demolată acum, se mai află de vîndare *podisorul* (corul) *femeilor*. Comitetele parohiale, cari ar dori să procure acest podișor pentru biserica lor, să se adreseze la inspectorul realităților archidieceșane, Pantaleon Lucuța, casariu cons. și căpitan ces. și reg în pensiuie

Cărți și reviste.

În *Tipografia archidieceșană* a eșit de sub tipariu *Liturgierul* (cu litere latine) revisuit și retipărit cu binecuvântarea Inaltpreasfinției Sale dlui Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit. Cuprinde, pe lângă cele trei liturgii, și rugăciunile ocașionale din liturgierul vechiu și numeroase îndrumări tipicale pentru toți slugitorii la altariul Domnului, precum și „Rânduiala chiamării Duhului sfânt”, reclamată din mai multe părți. Se estinde pe 42 côle de tipariu și se presintă și din punct de vedere tehnic ca o carte ce face cinste tipografiei archidieceșane. Se pôte procura de la *Librăria archidieceșană* din Sibiu (Nagyszeben). Prețul: broșat cor. 6 —, legat cor. 8 —

Iisus Cristos, cu cuvintele sfintei scripturi, de Dr. Petru Barbu, Caransebeș, tipografia diecesană. Editura autorului. Prețul 2 cor. 50 fileri. Scopul urmărit de autor prin publicarea acestei bune și folositoare scrieri ni-l spune el însuși în „prefață” în următoarele:

„Domnul și Mântuitorul lumii Iisus Christos, Fiul lui Dumnezeu, este întemeietorul bisericii noastre.

Nu-i cu puțință a fi membru adevărat al acestei biserici fără a cunoște viața pă-mântescă a întemeietorului ei: modelul a totă înțelepciunea și virtutea.

Momentele cele mai însemnate din viața lui Iisus se află în sfânta Scriptură.

Dar' de-ore-ce sfânta Scriptură, edată în biserica noastră, a devenit foarte rară și scumpă, și fiind-că momentele vieții lui Iisus sunt înșirate în această sfântă carte în mod fragmentar, la acingății evangeliști chiar necomplet și necronologic, în cât mulțimea nici cu sfânta Scriptură în mână nu-și pôte forma o idee clară despre viața lui Iisus: m'am vădut îndemnat a compune și a eda cartea de față.

La înșirarea cronologică a momentelor. din viața lui Iisus, cum și la stabilirea locurilor paralele am ținut în vedere socotințele esegetilor și ale unor autori ai vieții Mântuitorului, mai ales ale autorilor R. P. Didon (traducere română) și I. B. Lohmann Textul e al Bibliilor edate în biserica drept-credincioasă română asemănat cu cel grecesc (Tischendorf ed. XX).”

Credem, că această carte nu va lipsi din casa nici unui creștin bun și că va fi cu drag cetită din partea tuturor. Se pôte comanda de la autor (Caransebeș), cum și prin librăria noastră archidieceșană (Sibiu).

AMVONUL.

Predică

la Cuvioșă Paraschiva (14 Octombrie st. v.) de Ioachim Muntean.

(Fine.)

În Evangelia de astăzi se vorbește de datorie și iertare, de credință și iubire. În ce raport se află acestea și ce legătură le unește?

Datornicul, câtă vreme cu neputință 'i este a se achita de datorie, încunjură întâlnirea cu creditorul seu, temându-se de el. Acestă temere dispăre însă din clipa în care și-a plătit datoria.

Ear' dacă cumva cămătariul, pătuns de milă, ar ierta datornicului seu datoria — lucru care de altcum prea rar se întâmplă — temerea acestuia s'ar preface într'un viu sentiment de recunoștință și iubire cătră binefăcătorul seu. Sentimentul acesta crește după mărirea binefacerei primite.

Pecătoșă a fost femeia, notoric de pecătoșă și întinată, dar' nici fariseul Simon n'a fost cu totul curat și nevinovat. O știa acesta și el și ea. Amândoi aveau cunoștință viuă despre starea lor morală.

Pe când însă femeia se pocăia, părăndu-i rău de păcatele ei cele multe și creșdând în Iisus, aștepta de la El milă și iertare. Pe atunci împlinitorul legii, Simon, se considera pe sine drept, și mai pe sus, de alți oameni cu vrednicia sa morală; ear' pentru vreme mică greșită, de care s'ar fi făcut cumva vinovat în viață: prin învitarea lui Iisus, a noului învățătoriu, de a cărui dzeire de altcum se îndoia, ca ôșpe în casa sa, întré nobilii sei pretini, se credea a fi făcut din destul ca îndreptare.

Jertfa adusă de el a fost deci esternă, rece, cu calcul; ear' jertfa femeii internă, caldă, cu umilință întru zdrobirea inimii. De aceea, și primit Dzeu pocăința ei cu plăcere, fiind-că — cum ne spune psalmistul în Ps. 50, 19 — „inima înfrântă și smerită Dzeu nu o va urgisi”. Insuși Iisus, Fiul lui Dzeu, căruia i-s'a dat „tota stăpânirea în ceriu și pe pământ”, (Mat. 28, 18) o a încredințat despre acesta înaintea tuturor zicându-i: „iartă-ți-se ție păcatele tale”.

Nimenia așadară să nu se îndoiescă de mila lui Dzeu, care prin seama Fiiului seu iubit a ridicat păcatele la totă lumea și pe cruce le-a pironit. Numai credință tare să avem și inimile cu adevărată pocăință să le curățim: atunci ne vom mântui, că „Dzeu nu voește mărtea păcatosului, ci să se întorcă și să fie viu”.

Femeia așdind că Iisus a înțat în casa fariseului, părăsindu-și ocupațiunea, punând la o parte ori-ce altă grijă, afară de cea sufletesă, s'a luat pe urma Lui.

Samarineanca de la puțul lui Iacob, umită de învățăturile lui Iisus, lăsându-și vadră, a alergat în cetate și a chemat pe oameni să vadă pe prorocul, care i-a spus ei tôte câte a făcut. (Ioan, 4, 29.)

Alérgă și tu, iubite creștine, la sfânta biserică, care este casa lui Dzeu, unde se vestește cuvântul Lui, cuvântul sfânt al milei și al adevărului, al păcii și dreptății. Aci poți vedé și tu pe minunatul învățătoriu, pe blândul Iisus, care ca o ôie spre jungchiere se aduce în sf. taină a eucharistiei, a sfintei premincăturii. În fața sf. altar, înaintea celui Căminat lasă alte grijă și te închină Lui cu credință. „Tota grijă cea lumescă de la noi să lăpădam”.

Umilește-te înaintea Lui, ca muierea cea pecătoșă, și El, bun și milostiv fiind, îți va ierta păcatele.

Nu fi sumeț, nici încreșut ca fariseul, care hulind pe alții se lauda pe sine cu postul și cu zăciuala.

Nu fi ca legiuitoriu, care cunoștea poruncile legii, ear' datorința iubirii deapropelui nu o împlinea. Ție întocmai ca și lor sună cuvintele Domnului: „mila vouă, eară nu jertfa”. (Mat. 9, 13).

Iubiții mei fi sufletesți!

După rânduiala bisericeii, astăzi sərbăm pomenirea preacuvioșei maicei noastre Paraschiva.

Acosta s'a născut în Epifat, aprôpe de Calicratia în Sêrbia, din căruți creștini.

Disprețuind lumea cu inspițele plăcerile ei deșarte și trecătoare, s'a retras de tineră în pustie, unde în post și rugăciune și-a petrecut pustnicește viața.

După-ce din o-ardie creștină s'a cercetat locurile sfinte de pe la Constantinopol (Tarigrad), prevădându-și sfârșitul, s'a întors la moșia sa, unde a adormit în Domnul.

Môștele ei, făcătoare de minuni, au fost transportate în anul 1221 la Tirmova în Bulgaria și de acolo la Constantinopol, ear' la anul 1641 cucernicul voevod Vasile Lupul le-a adus la Iași în Moldova și le-a aședat în mănăstirea sfinților Trei-Ierarchi, unde până în ziua de astăzi cu multă evlavie se cinstesc.

Ceea-ce sunt farii sau stilpii luminători pentru corăbieri, aceea sunt sərbătorile de preste an ale sfinților pentru noi creștini: puncte luminoșe în noștea întunecată, locuri sau stațiuni de odihnă în marea viforată a vieții noastre.

Faptele și viața lor să ne îndemne și pe noi la evlavie și viață cinștită, ear' credința lor tare și neclătită, pentru care unii au suferit chinuri și mărte înfiorătoare, să ne slujescă de îndreptariu în vederile și credințele noastre, drept model de statornicie în luptele noastre pentru esistență, pentru fericirea vremelnică și vecinică.

Așa făcând vom afla și noi dar și milă la Dzeu și Tatăl Dlui nostru Iisus Christos, căruia se cuvine mărire, cinste și închinăciune acum și în vecii vecilor, Amin.

FELIURIMI

E durerósă mărtea? — Acestă întrebare preocupă probabil milioane de oameni și tema de mărte își are de sigur originea în nesiguranța în care stă învălita această chestiune. De-și nu se pôte răspunde în mod categoric, totuși din nenumăratele observațiuni făcute pe lângă muribunđi s'a constatat, că câteva ciasuri înaintea mărții nu mai esistă nici un sentiment de durere. Mărții îi precede un fel de narcosă, de adormire, întocmai cum se întâmplă cu eloroformizarea.

Un mare medic și fiziolog dă următoriu răspuns: „Eu am motive de a admite, că mărtea e tot pe atât de nedurerósă ca și adormirea în urma unei zile obositoare. Persone, cari au fost creșute mărte în urma unui inec sau în urma unui alt accident, și au fost readuse în viață, ne asigură, că n'au resimțit nici un fel de durere. Ceea ce se chiamă luptă cu mărtea, nu e în realitate decât ceva automat și nu e resimțit.

Pe cât știm, nu ne putem admite nici o persoană care, fiind readusă în viață, după o mărte aparentă, să nu fi mărturisit, că mărtea departe de a fi durerósă, e chiar plăcută.

Un om celebru, care fusese readus în viață, în urma unei mărți aparente, mărturisise că înainte de a-și perde conștința ar fi auđit o musică estrem de plăcută. O identică senzație avuse un om care era să se inee. O femeie, care fusese lovită de un trăsnet, mărturisise că e adânc convinsă, cum că mărtea prin trăsnet trebuie să fie fără durere, de ore-ce dînsa ardumise ușor. Un alt om care i-se rapese ștreangul de la spinzătorie, avuse visiunea ca și cum ar fi înțat în paradis, încunjurat de tôte mărețiile.

Fiziologii susțin, că înaintea mărții dispăre mai întâiu simțul apoi inteligența. Oriunde nu esistă simț, nu esistă durere. Mărtea în ori-ce cas nu e atât de durerósă pe cât se presupune. Terminând vouă repeși cuvintele acelui filosof: „Nu știu pentru ce m'ași teme de mărte. Drumul pe care l'au făcut mii de milioane de oameni înaintea mea, îl voui pute face și eu”.

